

2019.

GADA PĀRSKATS

SATURS

1. PAMATINFORMĀCIJA.....	3
1.1. Iestādes juridiskais statuss un izveidošanas gads	3
1.2. Politikas jomas un darbības virzieni, par kuriem iestāde atbildīga	3
1.3. Vēlēšanu komisijas	4
2. PĀRSKATA GADA GALVENĀS PRIORITĀTES UN INFORMĀCIJA PAR TO ĪSTENOŠANU.....	5
2.1. Eiropas Parlamenta vēlēšanas	5
2.2. Priekšlikumi normatīvo aktu pilnveidei.....	8
2.3. Vēlētāju likumdošanas iniciatīvas.....	10
2.4. Eiropas pilsoņu iniciatīvas	11
2.5. Dalība starptautiskās konferencēs, semināros un mācību programmās	14
2.6. Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji – starptautiskie vēlēšanu novērotāji.....	16
2.7. Pieredzes apmaiņas vizītes.....	19
3. BUDŽETA INFORMĀCIJA	20
3.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2019. gadā (eiro)	21
3.1.1. Kopsavilkums	21
3.1.2. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums programmai 01.00.00 “Vispārējā vadība”	21
3.1.3. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums programmai 05.00.00 “Eiropas Parlamenta vēlēšanas”	22
3.1.4. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums programmai 99.00.00 “Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”	22
4. PERSONĀLS	23
5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	25
5.1. Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai.....	25
5.2. Pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai	26
6. PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM	28

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Iestādes juridiskais statuss un izveidošanas gads

Centrālā vēlēšanu komisija ir vēlēta un neatkarīga valsts institūcija, kuras pienākumos ietilpst Saeimas vēlēšanu, Eiropas Parlamenta vēlēšanu, republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu, tautas nobalsošanu sagatavošana un vadīšana, parakstu vākšanas organizēšana par apturētiem likumiem un iniciatīvas grupu iesniegto likumprojektu, Satversmes grozījumu projektu un Saeimas atsaukšanas ierosinājumu reģistrēšana parakstu vākšanai.

Centrālās vēlēšanu komisijas darbību regulē likums “Par Centrālo vēlēšanu komisiju”, kā arī Saeimas vēlēšanu likums, Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likums, Eiropas Parlamenta vēlēšanu likums, likums “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”, Vēlētāju reģistra likums un Republikas pilsētu un novadu vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju likums.

Centrālo vēlēšanu komisiju kā pastāvīgi darbojošos valsts iestādi ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc sanāksšanas izveido Saeima. Centrālās vēlēšanu komisijas sastāvā ir deviņi locekļi – vēlētāji, no kuriem komisijas priekšsēdētāju un septiņus locekļus ievēlē Saeima, bet vienu locekli no tiesnešu vidus – Augstākā tiesa.

Pirmā Centrālā vēlēšanu komisija pēc Latvijas valsts neatkarības atjaunošanas tika izveidota 1992. gada 8. decembrī, tomēr par Centrālās vēlēšanu komisijas dibināšanas dienu var uzskatīt arī 1922. gada 20. jūliju, kad par Centrālās vēlēšanu komisijas izveidošanu 1. Saeimas vēlēšanu vadīšanai un sarīkošanai “Valdības Vēstnesī” paziņoja tā laika parlaments — Satversmes Sapulce.

Pašreizējais Centrālās vēlēšanu komisijas sastāvs Saeimā tika apstiprināts 2019. gada 21. martā, ar pilnvarām no 2019. gada 22. marta. Par Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāju Saeima ievēlēja Kristīni Bērziņu. No iepriekšējā sastāva amatus ir saglabājuši četri komisijas locekļi, bet pieci komisijas locekļi, ieskaitot ilggadējo komisijas priekšsēdētāju A.Cimdaru, jaunajā komisijas sasaukumā pārvēlēti netika.

1.2. Politikas jomas un darbības virzieni, par kuriem iestāde atbildīga

Nozīmīgākie Centrālās vēlēšanu komisijas pienākumi ir:

- nodrošināt Saeimas vēlēšanu likuma, Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likuma, Eiropas Parlamenta vēlēšanu likuma un likuma “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” vienveidīgu un pareizu piemērošanu un kontrolēt šo likumu precīzu izpildi;
- informēt un izglītēt vēlētājus un Latvijas iedzīvotājus par vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu kārtību un norisi;
- reģistrēt parakstu vākšanai iniciatīvas grupu iesniegtos Satversmes grozījumu projektus, likumprojektus un Saeimas atsaukšanas ierosinājumus;
- apkopot un saskaitīt parakstu vākšanās saņemtos vēlētāju parakstus, pārbaudīt, vai parakstījušās personas ir vēlētāji;

- pieņemt lēmumus, izdot rīkojumus un instrukcijas vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu sagatavošanai un norisei;
- pārbaudīt par Eiropas pilsoņu iniciatīvām savāktu Latvijas pilsoņu atbalsta paziņojumu skaitu, konstatēt un apliecināt derīgo paziņojumu skaitu;
- noteikt valsts piešķirto naudas līdzekļu sadalījumu republikas pilsētu un novadu vēlēšanu komisijām, vēlēšanu iecirkņu komisijām ārvalstīs Saeimas un Eiropas Parlamenta vēlēšanu, tautas nobalsošanas vai parakstu vākšanu rīkošanai;
- koordinēt un vadīt pašvaldību vēlēšanu komisiju darbu, pārraudzīt vēlēšanu iecirkņu komisiju darbu;
- izglītēt pašvaldību vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju locekļus;
- sagatavot un iesniegt priekšlikumus vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu normatīvo aktu pilnveidošanai;
- apkopot un publicēt vēlēšanu un tautas nobalsošanu iznākumus;
- izskatīt saņemtās sūdzības par vēlēšanu, tautas nobalsošanu, likuma ierosināšanu sagatavošanu un norisi;
- izskatīt un atcelt nelikumīgus citu vēlēšanu komisiju lēmumus.

1.3. Vēlēšanu komisijas

2019. gadā Latvijā bija 119 vietējās vēlēšanu komisijas – deviņas republikas pilsētu vēlēšanu komisijas un 110 novadu vēlēšanu komisijas.

Republikas pilsētu un novadu vēlēšanu komisijas ir vēlētas un pastāvīgas pašvaldību institūcijas, ko reizi četros gados pēc pašvaldību vēlēšanām ievēlē attiecīgā republikas pilsētas dome vai novada dome. Pašvaldības vēlēšanu komisijā var būt no 7 līdz 15 vēlēšanu komisijas locekļiem. Pašvaldības vēlēšanu komisijas priekšsēdētāju ievēlē dome, bet komisijas sekretāru – no sava vidus pašvaldības vēlēšanu komisijas locekļi.

Pirms katrām vēlēšanām vai tautas nobalsošanas pašvaldību vēlēšanu komisiju kompetencē ietilpst izveidot vēlēšanu iecirkņu komisijas, katru septiņu locekļu sastāvā. Saeimas vēlēšanās, Eiropas Parlamenta vēlēšanās un tautas nobalsošanās Centrālā vēlēšanu komisija, sadarbojoties ar Ārlietu ministriju, izveido vēlēšanu iecirkņu komisijas arī ārvalstīs. Pārstāvju skaits vēlēšanu iecirkņu komisijās ārvalstīs var būt no trīs līdz septiņiem locekļiem.

Saeimas un Eiropas Parlamenta vēlēšanās vēlēšanu komisiju izdevumi tiek segti no valsts budžeta līdzekļiem, savukārt pašvaldību vēlēšanās – no attiecīgās pašvaldības budžeta līdzekļiem.

Republikas pilsētu un novadu vēlēšanu komisiju, kā arī vēlēšanu iecirkņu komisiju izveidošana un darbība noteikta [Republikas pilsētu un novadu vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju likumā](#). Tāpat vēlēšanu komisiju pienākumi iekļauti arī Saeimas vēlēšanu likumā, Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumā, Eiropas Parlamenta vēlēšanu likumā, likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”, kā arī Centrālās vēlēšanu komisijas instrukcijās.

2. PĀRSKATA GADA GALVENĀS PRIORITĀTES UN INFORMĀCIJA PAR TO ĪSTENOŠANU

2.1. Eiropas Parlamenta vēlēšanas

2019. gada 25. maijā Latvijā norisinājās Eiropas Parlamenta (turpmāk - EP) vēlēšanas, kuru sagatavošana un vadīšana bija galvenā 2019. gada Centrālās vēlēšanu komisijas prioritāte. EP vēlēšanās Latvija ir viens vēlēšanu apgabals, no kura EP jāievēlē astoņi deputāti. 2019. gada EP vēlēšanām Centrālā vēlēšanu komisija reģistrēja 16 partiju un partiju apvienību deputātu kandidātu sarakstus un 246 deputātu kandidātus. Atbilstoši [vēlēšanu rezultātiem](#) deputātu vietas EP ieguva piecu partiju un partiju apvienību kandidātu saraksti.

Tiesības piedalīties EP vēlēšanās bija Latvijas pilsoņiem, kā arī citu ES dalībvalstu pilsoņiem, kuri vēlēšanu dienā bija sasnieguši 18 gadu vecumu. Lai izmantotu balsstiesības Latvijā, citu ES dalībvalstu pilsoņiem bija jābūt iekļautiem Latvijas Iedzīvotāju reģistrā un līdz 2019. gada 25. aprīlim jāreģistrējas balsošanai Centrālajā vēlēšanu komisijā.

2019. gada vēlēšanām Latvijas vēlētāju sarakstos tika reģistrēti 1 414 712 balsstiesīgi pilsoņi, no kuriem vēlēšanās piedalījās 474 390 jeb 33,5 procenti vēletāju. Vēletāju aktivitāte bija par 3,3 procentpunktiem augstāka nekā 2014. gada vēlēšanās, kurās piedalījās 445 225 jeb 30,2 procenti vēletāju. Iespēju nobalsot iepriekš izmantoja 158 488 vēletāji jeb 11,20 procenti no visiem balsstiesīgajiem pilsoņiem. Balsošanai ārvalstīs reģistrējās 3235 balsstiesīgi pilsoņi, no kuriem vēlēšanās piedalījās 2955 jeb 91,3 procenti vēletāju. No tiem vēlēšanu iecirkņos ārvalstīs nobalsoja 1665 vēletāju. Iespēju balsot savā atrašanās vietā izmantoja 9192 jeb 0,65 procenti vēletāju. To skaitā 1359 vēletāji pieteicās balsot ieslodzījuma vietās, no tiem vēlēšanās piedalījās 1295 vēletāji.

EP vēlēšanu nodrošināšanā bija iesaistītas deviņu republikas pilsētu, 110 novadu vēlēšanu komisijas un 1000 vēlēšanu iecirkņu komisiju. Vēlēšanām tika izveidoti 954 vēlēšanu iecirkņi Latvijā, 44 vēlēšanu iecirkņi 38 ārvalstīs, kā arī divas īpašās vēlēšanu iecirkņu komisijas – Rīgas ieslodzījumu vietu vēlēšanu iecirkņa komisija un vēlēšanu iecirkņa komisija balsošanai pa pastu.

Vēletāju reģistru izveidoja un uzturēja Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (turpmāk – PMLP), kuras pienākumos ietilpa arī vēletāju sarakstu sagatavošana vēlēšanu iecirkņiem un vēletāju informēšana par vēlēšanu iecirkni, kurā jābalso.

2019. gada EP vēlēšanās vēletājiem tika piedāvātas vairākas jaunas papildu balsošanas iespējas. Iepriekšējās balsošanas laikā vēlēšanu iecirkņos Latvijā pirmo reizi tika īstenots vēletāju datu apmaiņas e-pakalpojums, kura mērķis bija dot iespēju vēletājiem, kuri kādu iemeslu dēļ nevarēja nobalsot savā vēlēšanu iecirknī, balsot jebkurā citā vēlēšanu iecirknī. Savukārt vēletājiem ārvalstīs pirmo reizi EP vēlēšanās papildus pasta balsošanai tika nodrošināta iespēja balsot klātienē – kādā no ārvalstīs izveidotajiem vēlēšanu iecirkņiem. Šo iespēju vēletāji varēja izmantot, iepriekš reģistrējoties balsošanai attiecīgajā vēlēšanu iecirknī. Tāpat šajās vēlēšanās tika paredzēta iespēja vēletājiem ieslodzījuma vietās un īslaicīgās aizturēšanas izolatoros balsošanu organizēt iepriekšējās balsošanas dienās, bet balsošanu atrašanās vietās vēletājiem, kuri veselības stāvokļa dēļ nevar nobalsot vēlēšanu

iecirknī, atkarībā no iecirkņa iespējām organizēt gan iepriekšējās balsošanas dienās, gan vēlēšanu dienā.

Tajā pašā laikā, lai gan parlaments šos jauninājumus EP vēlēšanu likumā galīgajā lasījumā apstiprināja 2018. gada oktobrī, vēlēšanu sagatavošanas procesā Centrālā vēlēšanu komisija saskārās ar grūtībām atbilstoša finansējuma piesaistē šo jauninājumu ieviešanā. To ietekmēja vairāki apstākļi – gan novēlotā grozījumu pieņemšana Saeimā, gan sarežģītais un laikietilpīgais valdības veidošanas process pēc 2018. gada 6. oktobra Saeimas vēlēšanām un ar to saistītā ieilguši 2019. gada valsts budžeta apstiprināšana. Tā rezultātā finansējums vēlēšanu datu apmaiņas e-pakalpojuma izstrādei un vēlēšanu iecirkņu darbības nodrošināšanai ārvalstīs, Centrālajai vēlēšanu komisijai bija pieejams tikai no 2019. gada 13. aprīļa, kad stājās spēkā likums “Par valsts budžetu 2019. gadam”, bet vēl līdz 2019. gada martam nebija skaidrs, vai finansējums vēlēšanu datu apmaiņas e-pakalpojumam un vēlēšanu iecirkņu darbības nodrošināšanai ārvalstīs vispār tiks rasts.

2018. gada nogalē pieņemtie grozījumi EP vēlēšanu likumā paredzēja, ka iespēja balsot citā iecirknī īstenojama pie nosacījuma, ja starp vēlētāja iecirkni un iecirkni, kurā vēlētajs balsos, ir pieejama tiešsaistes datu apmaiņa. Īstenojot šo risinājumu praksē, vēlēšanu laikā Centrālā vēlēšanu komisija saskārās ar krīzes situāciju, kad tehnisku iemeslu dēļ tiešsaistes datu apmaiņas sistēma iepriekšējās balsošanas laikā darbojās ar traucējumiem, un ne visiem vēlētajiem, kuri vēlējās balsot citā iecirknī, bija iespējams šajā iecirknī nobalsot. Izvērtējot datu apmaiņas sistēmas traucējumu iemeslus, tika secināts, ka tie atradās ārpus pakalpojuma sniedzēja ietekmes jomas un bija saistīti ar sistēmas aizsardzības risinājumiem. Savukārt par galveno šo traucējumu rašanās iemeslu tehniskā risinājuma nodrošināšanā iesaistītās iestādes atzina ļoti īsos pakalpojuma izstrādes un ieviešanas termiņus.

Tomēr, lai gan ar traucējumiem, kopumā šis pakalpojums, radīja lielu interesi vēlēšanu vidū, un datu apmaiņas sistēmā iepriekšējās balsošanas laikā tika reģistrēti 21 002 iecirkņa maiņas gadījumi, no tiem 9330 – 22. maijā, 101 – 23. maijā un 11 571 – 24. maijā. Arī Centrālās vēlēšanu komisijas un pētījuma centra “SKDS” pēc vēlēšanām, 2019. gada jūnijā, veiktajā vēlēšanu aptaujā 80 procenti respondentu atzina, ka viņiem ir svarīgi vai drīzāk svarīgi, lai vēlēšanās būtu iespēja balsot jebkurā iecirknī, pat ja šādas iespējas nodrošināšana ir saistīta ar sarežģījumiem – papildu izdevumiem vai tehniskiem traucējumiem.

Vienlaikus šo vēlēšanu pieredze uzskatāmi parādīja, cik nozīmīgs vēlēšanās izmantojamo IT risinājumu izstrādē, ir laiks. Proti, kā atzina IT risinājumu drošības eksperti, plānojot nākotnes vēlēšanu IT risinājumus, tie jāīsteno saprātīgos termiņos, t.i., tiem jābūt izstrādātiem un nodotiem produkcijas vidē ne vēlāk kā trīs līdz sešus mēnešus pirms vēlēšanām.

Sagatavojot 2019. gada EP vēlēšanas, Centrālā vēlēšanu komisija nesaņēma arī atbalstu republikas pilsētu un novadu un vēlēšanu iecirkņu komisiju locekļu un pieaicināto personu atalgojuma palielināšanai. Meklējot risinājumu, lai nepietiekama finansējuma apstākļos nodrošinātu vēlēšanu iecirkņu darbu atbilstoši likumam, Centrālā vēlēšanu komisija uzdeva pašvaldību vēlēšanu komisijām izvērtēt iespējas samazināt vēlēšanu iecirkņu komisiju locekļu skaitu. Centrālās vēlēšanu komisijas ieteikums bija iecirkņos ar balsstiesīgo skaitu mazāku par 2000 iecirkņa komisijā iekļaut piecus komisijas locekļus, iecirkņos ar balsstiesīgo skaitu no 2000 līdz 2999 – sešus komisijas locekļus un pārējos iecirkņos – septiņus komisijas locekļus. Pret šādu risinājumu iebilda lielo pašvaldību

vēlēšanu komisijas, pareizi norādot, ka šāds komisijas locekļu skaits nav pietiekams, jo neļauj nodrošināt raitu vēlēšanu apkalpošanu vairāk noslogotajās balsošanas stundās un iecirkņa darba nodrošināšanai tāpat ir nepieciešams piesaistīt papildu darbiniekus jeb pieaicinātās personas.

Arī Centrālās vēlēšanu komisijas ieskatā šis bija krīzes risinājums, un, sagatavojot nākamās vēlēšanas, būtu jārod risinājumi vēlēšanu komisiju locekļu un pieaicināto personu atalgojuma palielināšanai. Mūsdienās, kad vēlēšanās pieaug informācijas tehnoloģiju pielietojums un ar šo tehnoloģiju izmantošanu saistītie drošības riski, pieprasījums pēc profesionāla un izglītota vēlēšanu iecirkņu personāla tikai palielinās. Turklāt jau vairākas vēlēšanas pēc kārtas lielajās pašvaldībās, piemēram, Rīgā, zemā atalgojuma dēļ ir grūtības vēlēšanu iecirkņu komisijās piesaistīt atbilstošas kvalifikācijas darbiniekus.

Sagatavojot 2019. gada EP vēlēšanas, krīzes situācija radās arī ar PMLP vēlētajiem izsūtītajām informatīvajām vēstulēm, kuras Vēlētāju reģistra likumā noteiktajā kārtībā PMLP jānosūta vēlētajiem pa pastu uz reģistrēto dzīvesvietu Latvijā. Vēstulī mērķis bija informēt par to, kura iecirkņa vēlētāju sarakstā vēlētājs iekļauts. Diemžēl šajās vēlēšanās paziņojumu izsūtīšana izvērtās par krīzes situāciju, jo PMLP iepirkuma konkursā uzvarēja uzņēmums SIA "Reller", nevis līdzšinējais PMLP sadarbības partneris "Latvijas Pasts". Iepirkumā izvēlētais pretendents ar saviem pienākumiem galā netika, un ievērojama daļa vēlētāju informatīvās vēstules nesaņēma. Tāpēc vēlēšanu nedēļā PMLP informāciju par vēlēšanu iecirkņiem izsūtīja arī Valsts ieņēmumu dienesta (VID) Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS). Informācija tika nosūtīta tām personām, kuras 2019. gada 16. maijā bija reģistrētas kā aktīvie EDS lietotāji, – kopā 1 101 756 pilsoņiem.

Problēmas ar nesaņemtajiem paziņojumiem gan Centrālajai vēlēšanu komisijai, gan PMLP radīja papildu slodzi vēlēšanu sagatavošanā, jo bija nepieciešams operatīvi reaģēt uz radušos krīzes situāciju, to skaidrojot un meklējot citus risinājumus vēlētāju informēšanai. Lai izvairītos no šādām situācijām nākotnē, būtu jāapsver iespēja grozīt Publisko iepirkumu likumu, paredzot, ka valsts nozīmes sūtījumus adresātiem piegādā tikai "Latvijas Pasts", kā arī, izvēloties pasta pakalpojumu sniedzēju, būtu jāparedz iespēja saņemt drošības iestāžu atzinumu, vai arī, iespējams, no šādas informācijas sūtīšanas pa pastu jāatsakās, aizstājot to ar citiem vēlētāju informēšanas veidiem.

Sagatavojot 2019. gada EP vēlēšanas, Centrālā vēlēšanu komisija pieņēma vienpadsmit instrukcijas, kurās noteica kārtību, kādā sagatavojami un iesniedzami deputātu kandidātu saraksti, izveidojamas vēlēšanu iecirkņu komisijas Latvijā un ārvalstīs, organizējams vēlēšanu iecirkņu darbs, īstenojama balsošana pa pastu no ārvalstīm, sarīkojama balsošana stacionārajās ārstniecības iestādēs, īslaicīgās aizturēšanas izolatoros un ieslodzījuma vietās, organizējama balsu skaitīšana, finansējamas vēlēšanu komisijas un vēlēšanu iecirkņu komisijas. 2019. gadā tika īstenoti arī divi iepirkumi, lai izraudzītos Centrālās vēlēšanu komisijas uzziņu tālruņa pakalpojuma sniedzēju, kā arī, saņemot finansējumu vēlētāju datu apmaiņas e-pakalpojuma izstrādei, tika veikta sarunu procedūra šī pakalpojuma īstenošanai. Pārējie iepirkumi EP vēlēšanu nodrošināšanai bija īstenoti jau 2018. gadā.

Kandidātu sarakstu sagatavošanai, pieņemšanai un publicēšanai, vēlēšanu procesa dokumentēšanai un uzraudzībai, vēlēšanu zīmju maketu sagatavošanai, vēlēšanu zīmju skenēšanai, balsu skaitīšanai un vēlēšanu rezultātu apkopošanai un publicēšanai, Centrālā vēlēšanu komisija sadarbībā ar uzņēmumu "SOAAR" sagatavoja un nodrošināja vēlēšanu administrēšanas e-pakalpojumu.

Pirmsvēlēšanu periodā Centrālā vēlēšanu komisija organizēja arī 28 seminārus Latvijas vēlēšanu iecirkņa komisiju amatpersonām un divus seminārus republikas pilsētu un novadu vēlēšanu komisijām. Sadarbībā ar Ārlietu ministriju divi semināri tika rīkoti arī konsulārajām amatpersonām un vēlēšanu iecirkņu komisijām ārvalstīs. Deputātu kandidātu sarakstu sagatavotājiem un iesniedzējiem bija iespēja apmeklēt Centrālās vēlēšanu komisijas semināru par kandidātu sarakstu sagatavošanu un iesniegšanu. Vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju locekļiem un darbiniekiem, ka arī vēlēšanu novērotājiem tika sagatavots e-mācību kurss “Eiropas Parlamenta vēlēšanu kārtība”, kas iepazīstināja ar svarīgākajiem vēlēšanu iecirkņa komisijas pienākumiem iepriekšējā balsošanā, vēlēšanu dienā un balsu skaitīšanā.

Pirms vēlēšanām īpaša uzmanība tika pievērsta arī vēlēšanu drošības jautājumiem. Pastiprināti drošības pasākumi tika noteikti vēlēšanās izmantotajām IT sistēmām, kā arī sadarbībā ar drošības iestādēm tika īstenotas pašvaldību vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju amatpersonu mācības par vēlēšanu un informācijas tehnoloģiju drošību. Pēc vēlēšanām, izvērtējot turpmāk īstenojamus pasākumus, Centrālā vēlēšanu komisija ir saņēmusi ieteikumus izstrādāt arī vēlēšanu iecirkņu fiziskās un kiberdrošības standartus.

Atbilstoši demokrātisku vēlēšanu pamatprincipiem un EP vēlēšanu likumā noteiktajam deputātu kandidātu sarakstu iesniedzējiem un deputātu kandidātiem ir tiesības Centrālās vēlēšanu komisijas lēmumu par vēlēšanu rezultātiem apstrīdēt Administratīvajā apgabaltiesā. Pēc 2019. gada EP vēlēšanām tiesā tika iesniegtas trīs prasības par EP vēlēšanu rezultātu atcelšanu, kas visas tika noraidītas.

Noslēdzot EP vēlēšanu gadu, Centrālā vēlēšanu komisija 2019. gada 6. decembrī rīkoja konferenci “Vēlēšanas Latvijā: Eiropas Parlamenta vēlēšanu mācībstunda un attīstības iespējas”. Konferences iecere bija kopīgi ar pašvaldību vēlēšanu komisiju un vēlēšanu rīkošanā iesaistīto valsts un pašvaldību iestāžu, nevalstisko organizāciju pārstāvjiem izvērtēt līdzšinējo vēlēšanu pieredzi un aizsākt diskusiju par Latvijas vēlēšanu sistēmas attīstības stratēģiju nākamajai desmitgadei.

Konferencē bez Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvjiem, kuri atskatījās uz EP vēlēšanu pieredzi, nākotnes uzdevumiem un administratīvi teritoriālās reformas ietekmi uz vēlēšanām, piedalījās arī pieaicinātie viesi un eksperti, kuri iepazīstināja ar aktuālajiem vēlēšanu jautājumiem Saeimas dienas kārtībā, vēlēšanu motivēšanu piedalīties vēlēšanās, Latvijas vēlēšanu ārvalstīs gaidām saistībā ar iespējām piedalīties vēlēšanās, interneta balsošanas riskiem un iespējām, kā arī kiberdrošības apdraudējumiem vēlēšanu procesā. Konferences ietvaros notika arī trīs darba grupas par tādiem tematiem kā “Latvijas vēlēšanu sistēmas attīstība 2030”, “Vēlēšanas ārvalstīs – problēmjautājumi un iespējamie risinājumi”, “Vēlēšanu aktivitāte: kā panākt pozitīvas izmaiņas”. Saņemtie priekšlikumi būs noderīgi, plānojot nepieciešamās izmaiņas, vēlēšanu organizēšanā. Ar konferences materiāliem un videoierakstu iespējams iepazīties www.cvk.lv sadaļā “[Par CVK/Konferences un semināri](#)”.

2.2. Priekšlikumi normatīvo aktu pilnveidei

2019. gadā Centrālā vēlēšanu komisija sadarbībā ar PMLP sagatavoja un izskatīšanai Saeimā iesniedza priekšlikumus grozījumiem “Republikas pilsētas domes un novada

domes vēlēšanu likumā”, “Vēlētāju reģistra likumā” un likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”.

Grozījumu “Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumā” un “Vēlētāju reģistra likumā” mērķis bija rosināt diskusiju par tiešsaistes vēlētāju reģistra ieviešanu 2021. gada pašvaldību vēlēšanās, kā arī piedāvāt Saeimas deputātiem diskutēt par citām, Centrālās vēlēšanu komisijas ieskatā, nepieciešamajām izmaiņām pašvaldību vēlēšanu kārtībā.

Tiešsaistes vēlētāju reģistra izmantošana pašvaldību vēlēšanās dotu iespēju vēlētājiem balsot jebkurā savas pašvaldības vēlēšanu iecirknī. Ierodoties vēlēšanu iecirknī, vēlēšanu komisija ar viedierīci pēc vēlētāja personu apliecinošā dokumenta nolasītu vēlētāja personu datus, tiešsaistes reģistrā pārliecinoties, vai vēlētājs jau nav nobalsojis, un izdarot atzīmi par balsošanas faktu. Pēc tam balsošanas procedūra iecirknī norisinātos kā ierasts. Savukārt kā krīzes risinājums tehnisku traucējumu gadījumā tiktu nodrošināta balsošana reģistrācijas aploksnēs. Citi Centrālās vēlēšanu komisijas priekšlikumi paredzēja arī par divām stundām samazināt vēlēšanu iecirkņu darba laiku vēlēšanu dienas vakarā, nosakot to tādu pašu kā Saeimas vēlēšanās un EP vēlēšanās – no 7 rītā līdz 8 vakarā, numurēt kandidātu sarakstus, iepriekšējās balsošanas dienu no trešdienas pārnest uz pirmdienu u.c.

Savukārt Centrālās vēlēšanu komisijas piedāvātie grozījumi likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” paredzēja atvieglot parakstu apliecinājumu, kas saņemti klātienē, iesniegšanu Centrālajā vēlēšanu komisijā, kā arī paplašināt vēlētāju ārvalstīs iespējas piedalīties parakstu vākšanā – dot iespēju par vēlētāju iniciatīvām parakstīties klātienē, Latvijas Republikas diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās. Ņemot vērā, ka kopš 2015. gada darbojas elektroniska Centrālās vēlēšanu komisijas Parakstu vākšanas sistēma, kurā parakstu apliecinātāji ievada nepieciešamos parakstītāja datus, līdzšinējā kārtība, ka apliecinātu parakstu vēlētājs nogādā iniciatīvas grupai un tā tos iesniedz Centrālajai vēlēšanu komisijai, kļuvusi nevajadzīga, novecojusi un rada lieku administratīvu slogu vēlētājiem.

Papildus Centrālā vēlēšanu komisija arī aicināja Saeimas Juridisko komisiju diskutēt par to, kā būtu jārikojas, ja parakstu vākšanas laikā, kas ilgst 12 mēnešus, Centrālajā vēlēšanu komisijā tiek iesniegta iniciatīva par to pašu jautājumu – identiska satura likumprojekts vai Saeimas atsaukšanas ierosinājums. Tāpat Centrālā vēlēšanu komisija vērsa arī parlamenta uzmanību uz to, ka likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” nav noteikta kārtība, kā tautas nobalsošanā var piedalīties vēlētāji, kuru rīcībā ir tikai derīga Latvijas pilsoņa personas apliecība, bet nav derīgas pases.

Jānorāda, ka Centrālajai vēlēšanu komisijai nav likumdošanas iniciatīvu tiesību, tāpēc Centrālās vēlēšanu komisijas sagatavotie grozījumi vispirms tiek apspriesti kādā no Saeimas atbildīgajām komisijām, kura pēc tam var lemt par šo grozījumu iesniegšanu izskatīšanai parlamentā, iesniedzot tos kā savus priekšlikumus.

2019. gadā Centrālā vēlēšanu komisija piedalījās arī divās starpinstitūciju darba grupās - Tieslietu ministrijas darba grupā un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas darba grupā. Tieslietu ministrijas darba grupas mērķis bija sagatavot izskatīšanai Ministru kabinetā grozījumus Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumā, kas paredzētu kārtību, kādā pašvaldību vēlēšanās var piedalīties vēlētāji, kuri vēlēšanu laikā

uzturas ārvalstīs. Savukārt Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas darba grupā tika izstrādāta koncepcija “Par eID karti kā derīgu personu apliecinošu dokumentu Saeimas vēlēšanās”. Šajā darba grupā tika meklēti risinājumi, kā nodrošināt, lai bez lieka administratīva sloga Saeimas vēlēšanās var piedalīties vēlētāji, kuru rīcībā ir tikai personas apliecība, bet nav pases. Jāatgādina, ka līdzšinējā Saeimas vēlēšanu kārtība paredzēja vēlētāju uzskaiti un principa “viens vēlētājs – viena balss” nodrošināšanai izdarīt atzīmi (spiedogu) vēlētāja pasē, savukārt, ja vēlētājam bija tikai personas apliecība, tad viņam noteiktu laiku pirms vēlēšanām bija jāizņem vēlētāju apliecība. Šī kārtība pēdējās Saeimas vēlēšanās raisīja plašu vēlētāju neapmierinātību, un nākamajās vēlēšanās noteikti būtu maināma.

2.3. Vēlētāju likumdošanas iniciatīvas

Atbilstoši Satversmei ne mazāk kā vienai desmitajai daļai vēlētāju ir tiesības iesniegt Valsts prezidentam pilnīgi izstrādātu Satversmes grozījumu projektu vai likumprojektu, kuru prezidents pēc tam nodod izskatīšanai Saeimai, vai arī ierosināt tautas nobalsošanu par Saeimas atsaukšanu. Izmantot šīs tiesības vēlētāji var 12 mēnešu laikā no dienas, kad Centrālā vēlēšanu komisija iniciatīvu reģistrējusi. Kārtību, kādā vēlētāji var īstenot šīs tiesības, nosaka likums “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”.

Spēkā esošie parakstu vākšanas nosacījumi paredz, ka 12 mēnešu laikā pēc iniciatīvas grupas reģistrēšanas Centrālajā vēlēšanu komisijā parakstīties par iniciatīvas ierosināšanu vēlētāji var internetā – vienotajā valsts un pašvaldību portālā Latvija.lv vai klātienē – pie zvērinātiem notāriem, dzīvesvietas deklarēšanas vietās pašvaldībās, bāriņtiesās, kuras veic notariālas darbības, novados pie pagastu vai pilsētu pārvalžu vadītājiem. Likums ļauj iniciatīvas grupai vākt parakstus arī citā tiešsaistes sistēmā, ja tiek nodrošināta parakstītāja identifikācija un fizisko personas datu aizsardzība.

Maksa par paraksta apliecināšanu jāsedz vēlētājam vai iniciatīvas grupai. Savukārt parakstīšanos portālā Latvija.lv nodrošina valsts, un vēlētājam šis pakalpojums ir bez maksas. Kopš 2016. gada 1. marta parakstīties par vēlētāju iniciatīvām portālā Latvija.lv var ne tikai, izmantojot drošu elektronisko parakstu, bet arī internetbanku autentifikāciju.

Par 1/10 vēlētāju parakstu savākšanu un iesniegšanu Centrālajā vēlēšanu komisijā, kā arī iniciatīvas popularizēšanu pilnībā atbild iniciatīvas grupa. Centrālās vēlēšanu komisijas pienākums ir reģistrēt iniciatīvu vai atteikt iniciatīvas reģistrēšanu, pirms tam izvērtējot, vai iniciatīvas grupa atbilst likumā noteiktajām prasībām, vai iniciatīvas grupas iesniegtais likumprojekts, Satversmes grozījumu projekts ir pilnībā izstrādāts pēc formas un satura, vai tautas nobalsošanas ierosinājums par Saeimas atsaukšanu ir iesniegts, ievērojot Satversmē noteiktos termiņus.

Centrālās vēlēšanu komisijas pienākums ir saskaitīt par iniciatīvu nodotos vēlētāju parakstus, pārbaudot, vai parakstījušās personas ir vēlētāji. Lai izpildītu šo likuma prasību un saprātīgā termiņā nodrošinātu parakstītāju pārbaudi, parakstu uzskaiti un kontroli, Centrālā vēlēšanu komisija izmanto vienotu tiešsaistes Parakstu vākšanas sistēmu, kura ir pieejama visiem parakstu apliecinātājiem pašvaldībās un kurā tiek reģistrēti un uzkrāti parakstu apliecinājumi. Vienlaikus sistēma ļauj sagatavot un izdrukāt vēlētājiem

izsniedzamo parakstu apliecinājumu veidlapas, jo atbilstoši likumam paraksti ir vācami uz Centrālās vēlēšanu komisijas apstiprināta parauga veidlapas.

2019. gadā Centrālajā vēlēšanu komisijā tika iesniegtas sešas vēlētāju iniciatīvas, divi likumprojekti – “Grozījums likumā “Par nekustamā īpašuma nodokli”” un “Likums par 2012. gada 8. novembra likuma “Grozījumi likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”” atcelšanu”, kā arī četras identiskas iniciatīvas par vienu un to pašu jautājumu – Saeimas atsaukšanu. Tā kā likums “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” neprecizē, kā jārikojas situācijā, kad Centrālajā vēlēšanu komisijā tiek iesniegtas iniciatīvas par jautājumu, par kuru jau notiek parakstu vākšana, Centrālā vēlēšanu komisija lēma visas vienādās iniciatīvas, kas bija iesniegtas, ievērojot Satversmē noteikto termiņu, apvienot vienā. Vienlaikus Centrālā vēlēšanu komisija arī vērsās Saeimas Juridiskajā komisijā, informējot par šo situāciju un aicinot uzsākt diskusiju, lai arī likumā noteiktu kārtību, kā jārikojas šādos gadījumos.

2019. gadā noslēdzās parakstu vākšana par divām 2018. gadā reģistrētām vēlētāju iniciatīvām. Neviena no šīm parakstu vākšanām nebija sekmīga, jo 12 mēnešu laikā iniciatīvas grupām neizdevās gūt Satversmē noteikto vienas desmitās daļas vēlētāju atbalstu.

Ar visām Centrālajā vēlēšanu komisijā iesniegtajām vēlētāju iniciatīvām un parakstu vākšanas nosacījumiem iespējams iepazīties Centrālās vēlēšanu komisijas mājaslapā www.cvk.lv sadaļā “[Vēlētāju iniciatīvas](#)”. Šajā sadaļā pieejama arī Centrālās vēlēšanu komisijas apkopotā informācija ar parakstu vākšanas vietām pašvaldībās un pie notāriem, norādes, kā parakstīties elektroniski, un Centrālās vēlēšanu komisijas sagatavotās infografikas.

2.4. Eiropas pilsoņu iniciatīvas

Eiropas pilsoņu iniciatīva ir instruments, ar kura palīdzību miljons pilsoņu no vismaz septiņām Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīm var aicināt Eiropas Komisiju ierosināt tiesību aktus par jautājumiem, kuri ir ES kompetencē un par kuriem ES drīkst pieņemt regulējumu. Tie var būt, piemēram, tiesību akti tādās nozarēs kā vide, lauksaimniecība, transports, sabiedrības veselība un citi.¹ Kopš 2012. gada Latvijas pilsoņiem ir iespēja piedalīties ES ietvaros rīkotajās parakstu vākšanās Eiropas pilsoņu iniciatīvu atbalstam. Eiropas pilsoņu iniciatīvas iesniegšanas kārtība ir noteikta EP un Padomes 2011. gada 16. februāra regulā (ES) Nr.211/2011 par pilsoņu iniciatīvu un likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”.

Lai pieteiktu Eiropas pilsoņu iniciatīvu, no vismaz septiņiem ES pilsoņiem, kuri dzīvo septiņās dažādās dalībvalstīs, ir jāizveido pilsoņu komiteja. Organizācijām nav atļauts ierosināt un organizēt pilsoņu iniciatīvas, taču, ja tiek nodrošināta pilnīga caurskatāmība,

¹ Eiropas Komisijas tīmekļa vietne “Eiropas pilsoņu iniciatīva”, sadaļa “Vai Jūsu ideja var būt pilsoņu iniciatīva”, pieejams: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/competences>

organizācijas drīkst sekmēt un atbalstīt iniciatīvas.² Ja paziņojumi par atbalstu kādai no Eiropas pilsoņu iniciatīvām tiek vākti arī Latvijā, pēc parakstu vākšanas beigām tie jāiesniedz Centrālajai vēlēšanu komisijai, kuras kompetencē ietilpst divu mēnešu laikā saskaitīt derīgos atbalsta paziņojumus un konstatēt rezultātu.

Minimālais parakstītāju skaits par Eiropas pilsoņu iniciatīvu Latvijā kopš 2014. gada 1. jūlija bija 6000 parakstu. Taču pašlaik, pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības, tas ir 5640. Atbilstoši Regulas par Eiropas pilsoņu iniciatīvu noteiktajam minimālajam parakstītāju skaitam, kas nepieciešams katrā dalībvalstī, jāatbilst no attiecīgās dalībvalsts ievēlēto EP deputātu skaitam reizinātam ar EP deputātu kopējo skaitu. Tā tiek nodrošināts, ka nepieciešamais atbalstītāju skaits tiek noteikts, izmantojot to pašu līdzsvarotās proporcionalitātes principu, ko izmanto, lai noteiktu, cik deputātu vietu EP pienākas katrai dalībvalstij.

2019. gada 17. aprīlī EP un Padome oficiāli pieņēma jauno regulu par Eiropas pilsoņu iniciatīvu (ES) 2019/788, kura stājas spēkā 2020. gada 1. janvārī. Jaunā regula paredz iespēju samazināt parakstītāju vecumu no 18 līdz 16 gadiem (ja dalībvalsts uzskata to par lietderīgu), vienkāršot atbalsta vākšanu, atļaut visiem ES pilsoņiem atbalstīt pilsoņu iniciatīvu neatkarīgi no to dzīvesvietas un pagarināt Eiropas pilsoņu iniciatīvu izskatīšanas laiku. Jaunās regulas teksts pieejams šeit: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02019R0788-20200201>

2019. gadā parakstu vākšanai Eiropas Komisijā tika reģistrētas sešpadsmit jaunas Eiropas pilsoņu iniciatīvas, kā arī parakstu vākšana turpinājās par astoņām 2018. gadā reģistrētajām iniciatīvām (skat. 1. tabulu).

1. tabula

Eiropas pilsoņu iniciatīvas, par kurām notika parakstu vākšana 2019. gadā*

Nr.	Nosaukums	Reģistrācijas datums Reģistrācijas numurs	Paziņojumu par atbalstu vākšanas termiņš
Aktuālās iniciatīvas (paziņojumu par atbalstu vākšana turpinās)			
1.	<u>Glābiet bites un lauksaimniekus! Virzībā uz bitēm draudzīgu lauksaimniecību veselīgai videi</u>	30/09/2019 ECI(2019)000016	30/09/2020
2.	<u>Pasākumi klimata ārkārtas situācijas jomā</u>	23/09/2019 ECI(2019)000015	23/09/2020
3.	<u>Iznīdēt Eiropā korupciju pašā saknē, pārtraucot finansējumu valstīm, kurās tiesu sistēma joprojām ir neefektīva pēc noteiktā termiņa</u>	12/09/2019 ECI(2019)000014	12/09/2020
4.	<u>“Audzējiet zinātnisko progresu: kultūraugi ir svarīgi!”</u>	25/07/2019 ECI(2019)000012	25/07/2020

² Eiropas Komisijas tīmekļa vietne “Eiropas pilsoņu iniciatīva”, sadaļa “Sagatavošana un pilsoņu komitejas izveide”, pieejams: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/how-it-works/committee>

5.	<u>“Oglekļa cenas noteikšana cīņā pret klimata pārmaiņām”</u>	22/07/2019 ECI(2019)000011	22/07/2020
6.	<u>Aviācijas degvielas nodokļa atbrīvojuma izbeigšana Eiropā</u>	10/05/2019 ECI(2019)000009	10/05/2020
7.	<u>Kohēzijas politika reģionu vienlīdzībai un reģionālo kultūru ilgtspējai</u>	07/05/2019 ECI(2019)000007	07/05/2020
8.	<u>Ātrs, taisnīgs un efektīvs risinājums klimata pārmaiņām</u>	06/05/2019 ECI(2019)000006	06/05/2020
Paziņojumu par atbalstu vākšana beigusies			
9.	<u>Tiesiskuma ievērošana Eiropas Savienībā</u>	08/04/2019 ECI(2019)000005	08/04/2020
10.	<u>#NewRightsNow — pēc “Uber” shēmas strādājošo tiesību stiprināšana</u>	01/04/2019 ECI(2019)000004	01/04/2020
11.	<u>Ēd ORIGINĀLu! Atmasko savu ēdienu</u>	02/10/2018 ECI(2018)000006	02/10/2019
12.	<u>Izbeigsim krātinu laikmetu</u>	11/09/2018 ECI(2018)000004	11/09/2019
Nepietiekams atbalsts (paziņojumu par atbalstu vākšana nav izdevusies)			
13.	<u>Europe CARES — pilnvērtīga iekļaujošā izglītība bērniem ar invaliditāti</u>	04/03/2019 ECI(2019)000002	04/03/2020
14.	<u>Pieprasīsim elektronisko cigarešu lietpratīgāku regulējumu!</u>	20/02/2019 ECI(2019)000001	20/02/2020
15.	<u>Obligāts pārtikas produktu marķējums — neveģetārs/veģetārs/vegānisks</u>	12/11/2018 ECI(2018)000007	12/11/2019
16.	<u>APTURĒT KRĀPŠANOS ar ES LĪDZEKĻIEM un to ļaunprātīgu izmantošanu: ieviest labāku lēmumu, īstenošanas un sankciju kontroli</u>	27/09/2018 ECI(2018)000005	27/09/2019
17.	<u>APTURĒT KRĀPŠANOS ar ES LĪDZEKĻIEM un to ļaunprātīgu izmantošanu: ieviest labāku lēmumu, īstenošanas un sankciju kontroli</u>	27/09/2018 ECI(2018)000005	27/09/2019
18.	<u>Pastāvīga Eiropas Savienības pilsonība</u>	23/07/2018 ECI(2018)000003	23/07/2019
19.	<u>Novērsīsim badu 8 % Eiropas iedzīvotāju!</u>	19/07/2018 ECI(2018)000002	19/07/2019
20.	<u>Mēs esam viesmīlīga Eiropa, palīdzēsim!</u>	15/02/2018 ECI(2018)000001	15/02/2019
Iniciatīva atsaukta			
21.	<u>Pieliksim punktu plastmasas laikmetam Eiropā!</u>	26/07/2019 ECI(2019)000013	Atsaukta 13/03/2020
22.	<u>Glābiet bites! Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība un kukaiņu dzīvotņu uzlabošana Eiropā</u>	27/05/2019 ECI(2019)000010	Atsaukta 02/02/2020
23.	<u>“PRO-NUTRISCORE”</u>	08/05/2019 ECI(2019)000008	Atsaukta 20/04/2020

24.	<u>Mājokli visiem</u>	18/03/2019 ECI(2019)000003	Atsaukta 21/02/2020
Turpinās verifikācija			
25.	<u>Ekstrēmismam STOP</u>	12/06/2017 ECI(2017)000007	12/06/2018

* Avots: Eiropas Komisijas tīmekļa vietne “Eiropas pilsoņu iniciatīva”
<http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome>

Astoņas no šīm iniciatīvām nebija sekmīgas, jo gada laikā netika savākts nepieciešamais atbalsta paziņojumu skaits. Četras iniciatīvas tās organizatori atsauca. Savukārt par četrām iniciatīvām, kuras parakstu vākšanas termiņš noslēdzās, informācija vēl tiek apkopota.

2019. gadā divu no šīm iniciatīvām organizatori atbalsta paziņojumus pārbaudei un kopskaita konstatēšanai iesniedza arī Latvijas Centrālajā vēlēšanu komisijā. 2019. gadā Centrālā vēlēšanu komisija izsniedza vienu sertifikātu par derīgo atbalsta paziņojumu skaitu par Eiropas pilsoņu iniciatīvu “Ēd oriģinālu! Atmasko savu pārtiku”. Par šo iniciatīvu Latvijā tika saņemti 13 derīgi atbalsta paziņojumi.

2019. gadā turpinājās un noslēdzās paziņojumu par atbalstu pārbaude arī iniciatīvai “*Minority SafePack* — miljons parakstu par daudzveidību Eiropā”, kura kļuva par piekto derīgo iniciatīvu kopš Eiropas pilsoņu iniciatīvas instrumenta ieviešanas. Lai atzītu iniciatīvu par derīgu iesniegšanai Eiropas Komisijā, iniciatīvas organizatoriem jāsavāc vismaz 1 000 000 paziņojumu par atbalstu vismaz septiņās ES dalībvalstīs. Kompetentās dalībvalstu iestādes apstiprināja 1 128 385 paziņojumus par atbalstu. Valsts sliekšnis oficiāli tika sasniegts 11 dalībvalstīs: Bulgārijā, Dānijā, Horvātijā, Itālijā, Latvijā, Lietuvā, Rumānijā, Slovākijā, Slovēnijā, Spānijā un Ungārijā. Latvijas Centrālās vēlēšanu komisijas apstiprinātais paziņojumu par atbalstu skaits šai iniciatīvai bija 6661 (sertifikātu par derīgo atbalsta paziņojumu skaitu, kuri savākti Latvijas Republikā, Centrālā vēlēšanu komisija izsniedza iniciatīvas organizatoriem 2018. gada 12. jūnijā).

Paziņojumus par atbalstu Eiropas Komisija reģistrēja tiešsaistē 2020. gada 10. janvārī. No šīs dienas Eiropas Komisijai ir seši mēneši laika, lai Eiropas Parlamentā organizētu atklātu uzklauššanu un pēc tam paziņotu savu nostāju attiecībā uz iniciatīvu. Publiskā uzklauššana Eiropas Parlamentā bija paredzēta 2020. gada 23. martā, bet tika atlikta uz vēlāku datumu sakarā ar vīrusa infekcijas Covid-19 pandēmiju. Attiecīgi ir pagarināts arī sešu mēnešu periods, kas bija Eiropas Komisijas rīcībā. Sīkāk par šo iniciatīvu var uzzināt: https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000004_lv.

2.5. Dalība starptautiskās konferencēs, semināros un mācību programmās

Pēc starptautisko iestāžu, organizāciju un sadarbības partneru ielūguma 2019. gadā Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji ir piedalījušies vairākās starptautiskās konferencēs un semināros. Aktuālākās 2019. gada diskusiju tēmas bija Eiropas Parlamenta vēlēšanas, vēlēšanu drošība, tiesiskie aspekti un caurspīdīguma nodrošināšana vēlēšanu procesā.

Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji regulāri piedalās Eiropas Padomes Venēcijas komisijas ikgadējās Eiropas vēlēšanu administratoru konferencēs, ikgadējās ACEEEO konferencēs, Pasaules vēlēšanu organizāciju asociācijas (A-WEB) starptautiskajās konferencēs, EDSO / ODIHR organizētajos semināros vēlēšanu ekspertiem, kā arī divās Eiropas Komisijas darba grupās:

- Vēlēšanu lietu ekspertu grupā – Tiesības balsot un kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās un pašvaldību vēlēšanās (*Expert group on electoral matters - Right to vote and to stand as a candidate in elections for the EP and in municipal elections (E00617)*), <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=617>);
- Pilsoņu iniciatīvu ekspertu grupā (*Expert group on the Citizens' Initiative (E02714)*), <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2714>).

2019. gadā pēc Eiropas Padomes iniciatīvas tika uzsākts arī trešās ekspertu grupas darbs – ES – ASV ekspertu līmeņa dialogs par vēlēšanu sistēmu noturību.

2019. gada februārī Briselē, Beļģijā Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvis piedalījās seminārā “Eiroparlamenta vēlēšanas 2019: kā atmākot un cīnīties pret manipulācijām tiešsaistē”. Seminārā bija iespēja iepazīties ar aktuālo situāciju viltus ziņu un maldinošas informācijas izplatīšanā sociālajos tīklos, kā arī personas datu aizsardzības aktuālajiem jautājumiem, gatavojoties 2019. gada EP vēlēšanām.

2019. gada martā Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvis apmeklēja Eiropas Komisijas Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāta vēlēšanu ekspertu darba grupas sanāksmi Briselē, Beļģijā. Sanāksmē tika pārrunātas 2019. gada EP vēlēšanu organizēšanas aktualitātes - Eiropas Komisijas datu apmaiņas sistēmas izmantošana EP vēlēšanās, vēlēšanu rezultātu publicēšanas laiks, Lielbritānijas pilsoņu iespējas piedalīties vēlēšanās, ņemot vērā *Brexit* procesu, u.c.

2019. gada martā Centrālās vēlēšanu komisijas Informācijas nodaļas vecākā speciāliste sadarbībai ar ārvalstu vēlēšanu institūcijām apmeklēja arī Eiropas Komisijas organizētās vēlēšanu ekspertu darba grupas un Eiropas pilsoņu iniciatīvu ekspertu darba grupas sanāksmes. Pirmā no tām tika veltīta diskusijai par dalībvalstu pieredzi, izmantojot datu apmaiņas sistēmu 2019. gada EP vēlēšanās un tās iespējamiem uzlabojumiem, bet otrā tika pārrunāti aktuālie Eiropas pilsoņu iniciatīvu rīkošanas jautājumi.

2019. gada jūnijā un decembrī Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji piedalījās Starptautiskā Vēlēšanu sistēmu fonda (IFES) sadarbībā ar Tallinas Tehnoloģiju Universitāti organizētajā mācību kursā “Ievads vēlēšanu tehnoloģijā un kiberhigiēnā”, kas notika Tallinā, Igaunijā.

2019. gada jūnijā Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvis piedalījās Eiropas Padomes Venēcijas komisijas Bratislavā, Slovākijā rīkotajā 16. Eiropas valstu vēlēšanu administratoru konferencē, kas tika veltīta vēlēšanu strīdu risināšanas jautājumiem.

2019. gada septembrī Ankarā un Stambulā, Turcijā notika Turcijas Republikas Augstākās Vēlēšanu padomes organizētais Starptautiskais simpozījs “Informācijas tehnoloģiju

efektīva izmantošana vēlēšanās: caurskatāmība un pārbaudāmība”, kurā Latvijas Centrālo vēlēšanu komisiju pārstāvēja priekšsēdētāja vietnieks S.Stradiņš. Simpozija darba sesijās ar savu valstu pieredzi informācijas tehnoloģiju izmantošanā vēlēšanās dalījās Gruzijas, Kirgīzijas, Krievijas Federācijas, Maķedonijas, Moldovas, Ukrainas un Uzbekistānas pārstāvji.

➤ Septembrī Ļubļanā, Slovēnijā notika Eiropas valstu vēlēšanu administratoru asociācijas (*Association of European election officials – ACEEEO*) Ģenerālā Asambleja un 28. konference “Vēlēšanu tiesību tiesiskā aizsardzība un vēlēšanu caurskatāmība”, kurā piedalījās Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja K.Bērziņa un komisijas sekretārs R.Eglājs. Ģenerālās Asamblejas sēdē Izpildpadomes sastāvā atkārtoti tika ievēlēta arī Latvijas Centrālā vēlēšanu komisija, kuru Izpildpadomē pārstāvēs komisijas priekšsēdētāja

K.Bērziņa. Savukārt iepriekšējais Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs A. Cimdars tika uzņemts asociācijas goda biedra statusā. Vairāk var uzzināt www.cvk.lv.

Foto (no kreisās): R. Eglājs, K. Bērziņa un ACEEEO ģenerālsēkretārs Žolts Solnoki (Zsolt Szolnoki)

2019. gada novembrī Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji piedalījās arī Eiropas Padomes Strasbūrā, Francijā, rīkotajā starptautiskajā konferencē “*Octopus 2019: sadarbība pret kibernetizāciju*”, kuras ietvaros notika arī seminārs “Kibernetizācija, viltus ziņas un iekļaušanās vēlēšanās”, kā arī ASV un Eiropas vēlēšanu sadarbības tīkla ekspertu sanāksmē par vēlēšanu sistēmu noturību, kas norisinājās Briselē, Beļģijā. Šis tīkls apvieno dalībvalstu vēlēšanu jautājumos iestāžu pārstāvjus, lai nodrošinātu pieredzes apmaiņu par jautājumiem, kas ir būtiski brīvu un godīgu vēlēšanu īstenošanā, tostarp datu aizsardzību, kibernetizāciju, caurskatāmību un izpratnes veicināšanu. Sadarbības tīkla ietvaros notiek arī informācijas apmaiņa ar citām Eiropas līmeņa grupām un struktūrām, tādējādi nodrošinot savstarpēju atbalstu un plašāku un efektīvāku attiecīgo brīdinājumu un citas informācijas izplatīšanu. Šādā veidā tīkls ir palīdzējis atbalstīt arī 2019. gada EP vēlēšanu integritāti, kā arī tiek turpināts darbs, lai apzinātu un mazinātu iespējamus riskus un rastu kopīgus risinājumus, veidojot pret mūsdienu apdraudējumiem noturīgākas vēlēšanu un demokrātijas sistēmas Eiropas Savienībā.

2.6. Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji – starptautiskie vēlēšanu novērotāji

2019. gadā Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji tika uzaicināti piedalīties vairākās ārvalstīs notiekošo vēlēšanu un tautas nobalsošanu novērošanā un to ietvaros notiekošajās pieredzes apmaiņas programmās, kas tiek rīkotas, lai citu valstu vēlēšanu administratorus iepazīstinātu ar attiecīgās valsts vēlēšanu rīkošanas pieredzi.

2019. gadā Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji piedalījās šādu vēlēšanu un tautas nobalsošanu novērošanā:

- Moldovas Republikas parlamenta vēlēšanās;
- Igaunijas parlamenta (Riigikogu) vēlēšanu programmā;
- Ukrainas prezidenta vēlēšanās;
- Lietuvas prezidenta vēlēšanās un tautas nobalsošanā;
- Kazahstānas Republikas prezidenta vēlēšanās;
- Ukrainas ārkārtas prezidenta vēlēšanās;
- Kosovas ārkārtas parlamenta vēlēšanās;
- Moldovas parlamenta vēlēšanās;
- Baltkrievijas parlamenta vēlēšanās;
- Uzbekistānas parlamenta vēlēšanās.

Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvju dalība vēlēšanu novērošanā galvenokārt ir saistīta ar pieredzes apmaiņu vai attīstības palīdzības sniegšanu citu valstu nacionālajām vēlēšanu institūcijām. Novērojot vēlēšanas ārvalstīs, Centrālā vēlēšanu komisija nav pilnvarota un atturas sniegt atzinumus par vēlēšanu atbilstību demokrātiskajiem un starptautiskajiem standartiem, jo parasti sadarbojas ar ārvalstu nacionālajām vēlēšanu institūcijām un novēro konkrētu vēlēšanu jomu – vēlēšanu administrēšanu.

No 2019. gada 22. līdz 26. februārim Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs A.Cimdars un Finanšu nodaļas vadītāja I. Martinsone piedalījās **Moldovas Republikas parlamenta vēlēšanu** novērošanā, kur iepazinās ar Moldovas parlamenta vēlēšanu organizēšanas pieredzi, tikās ar Moldovas Centrālās vēlēšanu komisijas vadību un piedalījās vēlēšanu novērošanā Kišiņevas vēlēšanu iecirkņos. Tikšanās laikā ar Moldovas Centrālās vēlēšanu komisijas Finanšu dienesta vadītāju notika arī pieredzes apmaiņa par vēlēšanu finansēšanas un grāmatvedības uzskaites kārtību.

No 2019. gada 1. līdz 4. martam Centrālās vēlēšanu komisijas sekretārs R. Eglājs un komisijas loceklis V. Verners piedalījās **Igaunijas Riigikogu (parlamentā) vēlēšanu programmā starptautiskajiem novērotājiem**. Latvijas Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji piedalījās Igaunijas Nacionālās vēlēšanu komisijas rīkotajā seminārā par kiberdrošības pasākumiem, kuru mērķis ir nodrošināt drošas un aizklātas vēlēšanas interneta vidē. Igaunijā iepriekšēja balsošana notiek sešas dienas, kuru laikā ir iespējams balsot gan internetā, gan atsevišķos iepriekšējās balsošanas vēlēšanu iecirkņos. Vispārējā vēlēšanu dienā, 3. jūnijā, tika novērota balsošana vairākos iecirkņos ārpus Tallinas, kā arī interneta balsu skaitīšanas apkopošana, kas notika vēlēšanu dienā no plkst. 19.00 līdz 20.00. Šī pasākuma laikā varēja novērot, kā elektroniskās balsis tika ievadītas vienotajā balsu skaitīšanas sistēmā, kurā ienāk arī papīra formātā nodoto balsu rezultāti. Tuvākajos gados Igaunija plāno ieviest tiešsaistes vēlēšanu reģistrēšanu, lai varētu balsot jebkurā savā vēlēšanu apgabala iecirknī bez iepriekšējas pieteikšanās.

2019. gada 31. martā notika **Prezidenta vēlēšanas Ukrainā**, kuras novēroja Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja K. Bērziņa. Vizītes ietvaros bija iespēja novērot vēlēšanu norisi un balsu skaitīšanu Kijevas vēlēšanu iecirkņos, piedalīties Ukrainas Centrālās vēlēšanu komisijas rīkotajās preses konferencēs un sanāsmēs ar vēlēšanu novērotājiem, pārrunāt nākotnes sadarbības iespējas starp Latvijas un Ukrainas vēlēšanu administratoriem.

2019. gada jūlijā Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja vietnieks S. Stradiņš un sekretārs R. Eglājs piedalījās arī **pirmstermiņa Ukrainas Parlamenta vēlēšanu** novērošanā, kas notika 21. jūlijā. Latvijas pārstāvji piedalījās tikšanās ar Ukrainas Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāju, novēroja balsošanu Žaškivā un Umaņā, iecirkņu slēgšanu un balsu skaitīšanu Kijevā, kā arī apmeklēja Ukrainas Centrālās vēlēšanu komisijas preses konferenci.

Atsaucoties Lietuvas Republikas Centrālās vēlēšanu komisijas uzaicinājumam, Centrālās vēlēšanu komisijas locekļi S. Grīnvalde un V. Verners no 2019. gada 10. līdz 13. maijam piedalījās **Lietuvas Prezidenta vēlēšanu un divu obligāto tautas nobalsošanu** par dubultpilsonību un *Seima* deputātu skaita samazināšanu novērošanā. Vizītes laikā komisijas locekļi iepazinās ar Lietuvas Centrālās vēlēšanu komisijas biroja darbu, vēlēšanu un referendumu organizēšanas procesu, novēroja balsošanas gaitu un balsu skaitīšanu vēlēšanu iecirkņos.

2019. gada jūnijā Centrālās vēlēšanu komisijas locekļi S. Grīnvalde un V. Verners novēroja arī **Kazahstānas Republikas Prezidenta vēlēšanas**, kurās galvenā uzmanība tika veltīta vēlēšanu procesa organizēšanas tehniskajiem jautājumiem. Novērošanas vizītes laikā bija iespēja arī iepazīties ar šajās vēlēšanas izmantoto balsošanas risinājumu vājdzirdīgajiem vēlētājiem, kad vēlēšanu iecirkņos balsošanas procesā varēja izmantot audio instrukciju no datora, kas atrodas vēlēšanu kabīnē.

2019. gada oktobrī Centrālās vēlēšanas komisijas loceklis E. Baldunčiks piedalījās **Kosovas ārkārtas parlamenta vēlēšanu** novērošanā, kas notika 6. oktobrī. Kosovas vēlēšanu administratori iepazīstināja starptautiskos novērotājus ar savas valsts vēlēšanu sistēmu un parādīja, kā ir sagatavoti vairāki iecirkņi gan albāņu, gan serbu teritorijās. Vēlēšanu dienā tika novērots balsošanas un balsu skaitīšanas process. Kosova izmanto vēlētāju reģistru un vēlētāja piesaisti konkrētam iecirknim, vienlaikus vērtīga bija Kosovas pieredze ierīkot atsevišķus iecirkņus, kuros var balsot jebkurš vēlētājs, izmantojot reģistrācijas aploksnes.

2019. gada oktobrī Centrālās vēlēšanu komisijas locekļi Dz. Kusiņa un A. Maļcevs novēroja **vispārējās pašvaldību vēlēšanas un parlamenta vēlēšanas atsevišķos vēlēšanu apgabalos Moldovā**, kas notika 20. oktobrī. Novērotāji iepazinās ar Moldovas pašvaldību vēlēšanu kārtību, jauno parlamenta vēlēšanu vienmandāta apgabalos kārtību un Moldovas Centrālās vēlēšanu komisijas pienākumiem vēlēšanu procesa organizēšanā. Kopumā vēlēšanu norisi novēroja 145 starptautiskie un 1600 vietējie novērotāji. Līdz ar to Latvijas Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvjiem bija iespēja ne tikai iepazīties ar Moldovas vēlēšanu kārtību un Centrālās vēlēšanu komisijas pienākumiem to organizēšanā, bet arī iegūt informāciju par vēlēšanu aktualitātēm citās valstīs.

2019. gada 17. novembrī notika **Baltkrievijas Nacionālās sapulces Pārstāvju palātās deputātu vēlēšanas**, kuru novērošanā piedalījās arī Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja vietnieks S. Stradiņš un komisijas locekle M. Senkāne. Tās bija pirmstermiņa vēlēšanas, kas tika nozīmētas ar Baltkrievijas Prezidenta rīkojumu, lai nepieļautu divu vēlēšanu procesu – parlamenta un valsts prezidenta vēlēšanu – sakritību 2020. gadā. Vizītes laikā Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji tikās ar Latvijas ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Baltkrievijā Eināru Semani, lai pārrunātu politisko situāciju un parlamenta vēlēšanu norisi Baltkrievijā. Pieredzes apmaiņas programmas ietvaros notika

tikšanās ar Baltkrievijas Centrālo vēlēšanu komisiju un Minskas pilsētas vēlēšanu komisiju. Vēlēšanu dienā Latvijas pārstāvji novēroja balsošanas procesu Grodņas un Brestas apgabalos, iecirkņu slēgšanu un balsu skaitīšanu Minskā, kā arī apmeklēja Baltkrievijas Centrālās vēlēšanu komisijas preses brīfingu par apkopoto vēlēšanu statistiku un provizoriskiem vēlēšanu rezultātiem.

2020. gada decembrī Centrālās vēlēšanu komisijas locekļi piedalījās arī 22. decembrī notikušajās **Uzbekistānas parlamenta (*Olij Mažlisa*) vēlēšanās**. Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji vizītes laikā tikās ar Latvijas Republikas Uzbekistānā trešo sekretāri, Uzbekistānas Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvjiem, apmeklēja Taškentas un Samarkandas vēlēšanu iecirkņus, piedalījās balsošanas un balsu skaitīšanas novērošanā. Pēc jauna vēlēšanu kodeksa pieņemšanas 2019. gada jūnijā, šis bija pirmās tiešās proporcionālās vēlēšanas Uzbekistānā. Likvidētas tika visas iepriekš pastāvošās kvotas parlamentā, un Likumdošanas palātas deputātu kandidātus varēja izvirzīt tikai reģistrētās politiskās partijas. Šajās vēlēšanās bija arī citas izmaiņas vēlēšanu sistēmā: ieviests vienotais elektroniskais vēlētāju reģistrs valsts līmenī, piešķirtas balsstiesības notiesātajām personām, kuras izdarījušas mazāk smagus noziegumus, paplašināts novērotāju loks.

2.7. Pieredzes apmaiņas vizītes

Atsaucoties Centrālās vēlēšanu komisijas uzaicinājumam piedalīties 2019. gada EP vēlēšanu novērošanas un pieredzes apmaiņas programmā no **2019. gada 23. līdz 26. maijam** Latvijā uzturējās Armēnijas, Baltkrievijas un Ukrainas Centrālo vēlēšanu komisiju pārstāvji. Programmas ietvaros notika tikšanās ar Latvijas Centrālās vēlēšanu komisijas vadību un Jūrmalas pilsētas vēlēšanu komisijas pārstāvjiem. Ārvalstu vēlēšanu administratoriem bija iespēja novērot balsošanas gaitu iepriekšējās balsošanas dienās, kā arī iecirkņu atvēršanu, balsošanu, iecirkņu slēgšanu, balsu skaitīšanu vēlēšanu dienā Rīgas un Jūrmalas vēlēšanu iecirkņos.

2019. gada 16. septembrī Rīgā viesojās Lietuvas Centrālās vēlēšanu komisijas delegācija. Tikšanās laikā Latvijas Centrālās vēlēšanu komisijas vadība iepazīstināja lietuviešu kolēģus ar informācijas sistēmu, ko Latvijā izmanto vēlēšanu iecirkņu komisijas, vēlēšanu rezultātu elektronisko apkopošanu un publicēšanu, kā arī vietējo vēlēšanu komisiju mācību metodēm.

2019. gada 28. oktobrī Centrālās vēlēšanu komisijas vadība tikās ar Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Demokrātisko institūciju un cilvēktiesību biroja vēlēšanu jomas ekspertiem, lai pārrunātu viņu sniegtās rekomendācijas ziņojumā par 2018. gada 6. oktobra Saeimas vēlēšanām un iespējām pilnveidot vēlēšanu rīkošanu nākotnē.

2019. gada 3. decembrī Centrālās vēlēšanu komisijas vadība tikās ar Albānijas Centrālās vēlēšanu komisijas, parlamenta un nevalstisko organizāciju delegāciju ASV Nacionālā Demokrātijas institūta (*National Democratic Institute*) organizētās studiju vizītes Latvijā ietvaros, kuras laikā iepazīstināja ar Latvijas vēlēšanu sistēmu, balsošanas kārtību un balsu skaitīšanas pamatprincipiem.

3. BUDŽETA INFORMĀCIJA

Centrālajai vēlēšanu komisijai iestādes funkciju īstenošanai finansējums tiek piešķirts no valsts pamatbudžeta līdzekļiem. 2019. gadā Centrālās vēlēšanu komisijas pamatfunkciju izpildi nodrošināja budžeta programmas „Vispārējā vadība”, “Eiropas Parlamenta vēlēšanas” un “Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”.

Budžeta programmas 01.00.00 “Vispārējā vadība” ieņēmumus 2019. gadā veidoja dotācija no valsts pamatbudžeta 513 800 eiro apmērā, no kuras budžeta programmas izpildei tika izlietoti 508 550 eiro.

Budžeta programmas 05.00.00 “Eiropas Parlamenta vēlēšanas” ieņēmumus 2019. gadā veidoja dotācija no valsts pamatbudžeta 2 989 031 eiro, un šīs budžeta programmas izpildei tika izlietoti 2 936 868 eiro. Lielāko šīs programmas izdevumu daļu – 2 177 162 eiro – veidoja valsts budžeta izdevumu transferti 119 pašvaldībām vēlēšanu nodrošināšanai 954 vēlēšanu iecirkņu komisijām, kā arī kandidātu sarakstu sagatavošanai, pieņemšanai un publicēšanai, vēlēšanu procesa dokumentēšanai un uzraudzībai, balsu e-skaitīšanai un vēlēšanu rezultātu apkopošanai un publicēšanai.

2019. gada EP vēlēšanās Centrālā vēlēšanu komisija sadarbībā ar uzņēmumu “SOAAR” sagatavoja un nodrošināja vēlēšanu organizēšanas e-pakalpojumu, tai skaitā, vēlēšanu tiešsaistes reģistrāciju, kura izmaksas bija 371 262 eiro. Izdevumi 44 vēlēšanu iecirkņa komisijām ārvalstīs bija 26 115 eiro. Pārējās nozīmīgākās EP vēlēšanu izdevumu pozīcijas bija vēlēšanu zīmju izgatavošana - 188 179 eiro, vēlēšanu aploksnes - 22 421 eiro, informatīvā tālruņa pakalpojumi - 10 950 eiro, pasta sūtījumi vēlēšanu iecirkņu komisijām un balsotājiem pa pastu ārvalstīs - 6 912 eiro.

Budžeta programmā 99.00.00 “Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums” tika piešķirta dotācija no valsts pamatbudžeta 132 049 eiro atlīdzībai un ēdināšanas izdevumiem vēlēšanu iecirkņu komisijām, atbilstoši Saeimā steidzamības kārtā pieņemtajiem grozījumiem Eiropas Parlamenta vēlēšanu likumā, pagarinot vēlēšanu iecirkņu darba laiku par 4 stundām. Budžeta programmas izpildei tika izlietoti 132 049 eiro kā valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti pašvaldībām.

Līdz ar to faktiski 2019. gadā tika apgūti 3 577 467 eiro jeb 98 procenti no plānotā budžeta, kas ir par 114 797 eiro mazāk nekā iepriekšējā gadā. 2018. gadā Centrālās vēlēšanu komisijas finansējums bija 3 692 264 eiro. Iepriekšējā pārskata gadā notika Saeimas vēlēšanas.

Centrālā vēlēšanu komisija 2019. gadā noslēdza 279 saimnieciskās darbības līgumus un veica 27 iepirkumus centralizētajā Elektronisko iepirkumu sistēmā (EIS). Saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu tika veiktas valsts iepirkuma procedūras – atklāts konkurss “Informatīvā tālruņa pakalpojums Eiropas Parlamenta vēlēšanās”, sarunu procedūra “Elektroniska vēlēšanu datu apmaiņa starp vēlēšanu iecirkņiem Latvijā izstrāde”.

3.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2019. gadā (eiro)

3.1.1. Kopsavilkums

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	2018. gadā (faktiskā izpilde)*	Plāns 2019. gadam	Faktiskā izpilde 2019. gadā*
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	3 692 264	3 634 880	3 577 467
	t.sk. dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	3 692 264	3 634 880	3 577 467
2.	Izdevumi (kopā)	3 692 264	3 634 880	3 577 467
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	3 690 275	3 632 888	3 575 476
2.1.1.	Starptautiskā sadarbība, (biedra naudas iemaksa Eiropas valstu vēlēšanu organizatoru asociācijā)	1 800	1 800	1 800
2.1.2.	Valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti pašvaldībām noteiktam mērķim	2 350 169	2 320 941	2 309 211
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	1 338 306	1 310 147	1 264 465
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	1 989	1 992	1 991

* Noteikts saskaņā ar naudas plūsmas principu.

3.1.2. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums programmai 01.00.00 "Vispārējā vadība"

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	2018. gadā (faktiskā izpilde)*	Plāns 2019. gadam	Faktiskā izpilde 2019. gadā*
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	487 804	513 800	508 550
	t.sk. dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	487 804	513 800	508 550
2.	Izdevumi (kopā)	487 804	513 800	508 550
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	485 815	511 808	506 559
2.1.1.	Starptautiskā sadarbība, (biedra naudas iemaksa Eiropas valstu vēlēšanu organizatoru asociācijā)	1 800	1 800	1 800
2.1.2.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	484 015	510 008	504 759
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	1 989	1 992	1 991

* Noteikts saskaņā ar naudas plūsmas principu.

3.1.3. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums programmai 05.00.00 “Eiropas Parlamenta vēlēšanas”

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	2018. gadā (faktiskā izpilde)*	Plāns 2019. gadam	Faktiskā izpilde 2019. gadā*
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	2 989 031	2 936 868
	t.sk. dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	2 989 031	2 936 868
2.	Izdevumi (kopā)	0	2 989 031	2 936 868
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	2 989 031	2 936 868
2.1.1.	Valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti pašvaldībām noteiktam mērķim	0	2 188 892	2 177 162
2.1.2.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	0	800 139	759 706
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0

* Noteikts saskaņā ar naudas plūsmas principu.

3.1.4. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums programmai 99.00.00 “Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	2018. gadā (faktiskā izpilde)*	Plāns 2019. gadam	Faktiskā izpilde 2019. gadā*
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	225 786	132 049	132 049
	t.sk. dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	225 786	132 049	132 049
2.	Izdevumi (kopā)	225 786	132 049	132 049
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	225 786	132 049	132 049
2.1.1.	Valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti pašvaldībām noteiktam mērķim	0	132 049	132 049
2.1.2.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	225 786	0	0

* Noteikts saskaņā ar naudas plūsmas principu.

4. PERSONĀLS

Centrālās vēlēšanu komisijas sastāvā ir deviņi locekļi, no kuriem priekšsēdētāju un septiņus locekļus ievēlē Saeima, bet vienu locekli no tiesnešu vidus – Augstākā tiesa savā plēnumā. Centrālās vēlēšanu komisijas vēlēšanām jānotiek ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā pēc Saeimas sanāksšanas, līdz ar to Centrālās vēlēšanu komisijas pilnvaru termiņš ir četri gadi.

Pirmajā sēdē Centrālā vēlēšanu komisija no sava vidus ievēlē priekšsēdētāja vietnieku un sekretāru. Priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks un sekretārs Centrālajā vēlēšanu komisijā strādā pastāvīgi. Pārējie komisijas locekļi atalgojumu saņem atbilstoši nostrādātajam stundu skaitam, un savu pienākumu pildīšanas laikā ir atbrīvojami no tiešajiem pienākumiem savā darbavietā.

Ieskaitot deviņus Centrālās vēlēšanu komisijas locekļus, 2019. gadā Centrālajā vēlēšanu komisijā bija 21 amata vieta, kurā bija nodarbināts 21 speciālists (*skat. 2. tabulu*).

Papildus Centrālā vēlēšanu komisija 2019. gadā bija noslēgusi 23 uzņēmuma līgumus atsevišķu darbu vai pakalpojumu izpildei dažādos Eiropas Parlamenta vēlēšanu sagatavošanas posmos.

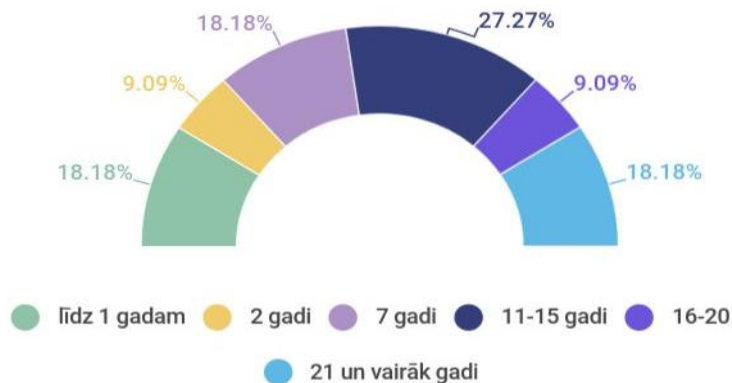
2. tabula

Centrālās vēlēšanu komisijas amatpersonas un darbinieki

Amata vietu skaits	Amatpersonu/darbinieku skaits	Amata nosaukums
9	9	Centrālās vēlēšanu komisijas locekļi
1	1	Finanšu nodaļas vadītājs
1	1	Juridiskās nodaļas vadītājs
1	1	Informācijas nodaļas vadītājs
1	1	Lietvedības nodaļas vadītājs
1	1	vecākais grāmatvedis - ekonomists
1	1	juriskonsults
1	1	vecākais speciālists sadarbībai ar ārvalstu vēlēšanu institūcijām
1	1	vecākais lietvedis
1	1	sistēmu administrators
1	1	biroja tehnikas administrators
1	1	sabiedrisko attiecību vecākais speciālists
1	1	apkopējs

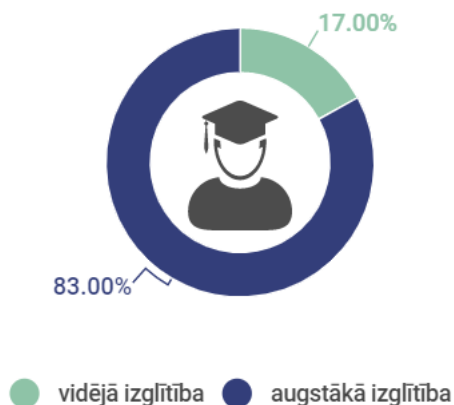
Pārskata periodā darba attiecības tika izbeigtas ar vienu darbinieku, viens darbinieks kļuva par amatpersonu, darbā tika pieņemti 3 darbinieki.

Darbinieku nostrādāto gadu skaits Centrālajā vēlēšanu komisijā (neieskaitot Centrālās vēlēšanu komisijas locekļus)

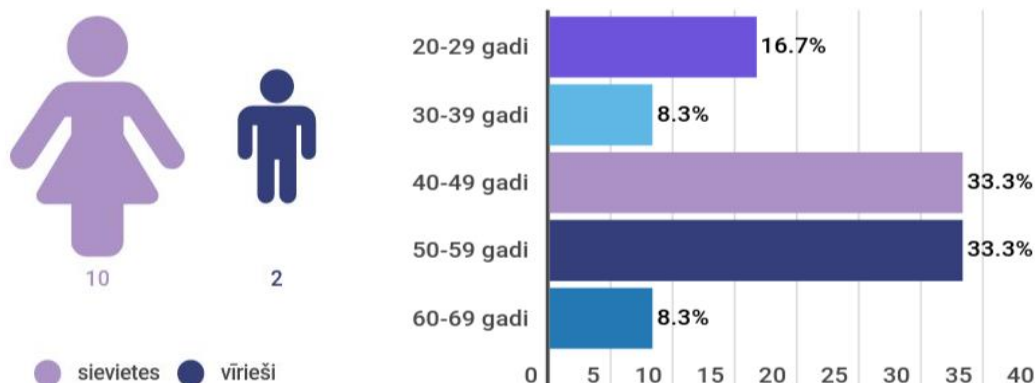
Vairākumam jeb 83% darbinieku ir augstākā izglītība, tikai diviem nodarbinātajiem jeb 17% ir vidējā izglītība (skat. att. zemāk).

Centrālās vēlēšanu komisijas darbinieku izglītība (neieskaitot Centrālās vēlēšanu komisijas locekļus)

Pārskata periodā Centrālajā vēlēšanu komisijā strādāja 83% sieviešu un 17% vīriešu. Vairākums darbinieku ir vecumā virs 40 gadiem (skat. att. zemāk).

Centrālās vēlēšanu komisijas darbinieku dzimuma un vecuma sadalījums (neieskaitot Centrālās vēlēšanu komisijas locekļus)

5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

5.1. Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Viens no Centrālās vēlēšanu komisijas pienākumiem ir informēt sabiedrību par vēlēšanu, tautas nobalsošanas un likumu ierosināšanas kārtību, tādēļ arī 2019. gadā turpinājās aktīvs darbs pie vēlēšanu informētības paaugstināšanas.

2019. gadā Centrālās vēlēšanu komisijas Informācijas nodaļa sagatavoja un izplatīja plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem 48 preses relīzes un sagatavoja atbildes uz vairāk nekā divsimt plašsaziņas līdzekļu pārstāvju jautājumiem. Centrālās vēlēšanu komisijas amatpersonas regulāri sniedza intervijas plašsaziņas līdzekļiem par EP vēlēšanu sagatavošanu, norisi un rezultātiem, gatavošanos parakstu vākšanai par Valsts prezidenta apturētajiem likumiem un citiem iestādes pamatdarbības jautājumiem.

Centrālās vēlēšanu komisijas komunikācijas aktivitātes 2019. gadā ietvēra ne tikai informācijas sagatavošanu un izplatīšanu plašsaziņas līdzekļiem, bet arī informācijas sagatavošanu Centrālās vēlēšanu komisijas mājaslapai, atbilžu sagatavošanu uz iedzīvotāju un pētnieku jautājumiem, vizuālo materiālu un ziņu sagatavošanu un izplatīšanu sociālo tīklu vietnēs “Facebook” un “Twitter”.

Galvenie sabiedrības informēšanas pasākumi bija saistīti ar 2019. gada EP vēlēšanām, un ietvēra ziņas presei un sociālajiem tīkliem par tādām tēmām kā balsošanas iespējas Latvijā un ārvalstīs, deputātu kandidātu sarakstu iesniegšana, vēlēšanu reģistrācijas kārtība, vēlēšanu iecirkņa maiņa, iepriekšējā balsošana, iespēja mainīt vēlēšanu iecirkni iepriekšējās balsošanas laikā, vēlēšanu līdzdalība, vēlēšanu norise un rezultāti. Vēlēšanu informēšanai par vēlēšanu reģistrācijas kārtību un balsošanas iespējām Centrālā vēlēšanu komisija sagatavoja trīs informatīvos klipus televīzijai, četrus radio džinglus, interneta reklāmu par balsošanas iespējām ārvalstīs un informatīvo plakātu vēlēšanu iecirkņiem par balsošanas kārtību. Centrālās vēlēšanu komisijas sagatavotā informācija tika pārraidīta Latvijas televīzijā, Latvijas radio, sociālajās platformās “Facebook” un “Instagram”, izvietota portālā “Delfi”, publicēta laikrakstā “Latvijas Avīze”. Centrālās vēlēšanu komisijas sagatavotie video par vēlēšanu reģistrācijas un balsošanas kārtību sadarbībā ar PMLP tika izvietoti arī pārvaldes teritoriālajās nodaļās.

Visplašākā informācija par EP vēlēšanu kārtību bija pieejama Centrālās vēlēšanu komisijas mājaslapā. Mājaslapā un sociālajos tīklos tika publicēta arī informācija par citu ES dalībvalstu pilsoņu iespējām piedalīties EP vēlēšanās Latvijā.

Centrālā vēlēšanu komisija īstenoja arī pasākumus vēlētajiem ar īpašām vajadzībām. Informatīvie klipi tika veidoti tā, lai tajos iekļautā informācija būtu izlasāma vēlētajiem ar dzirdes traucējumiem. Savukārt vēlēšanām reģistrētie kandidātu saraksti un priekšvēlēšanu programmas, kā arī būtiskākā informācija par balsošanas kārtību tika ieskaņota audio formātā, publicēta Centrālās vēlēšanu komisijas mājaslapā un nodota Latvijas Neredzīgo savienībai. Pirms vēlēšanām Centrālās vēlēšanu komisijas mājaslapā tika atjaunota arī informācija par vēlēšanu iecirkņiem, kas pieejami vēlētajiem ar kustību traucējumiem.

Centrālās vēlēšanu komisijas un pētījuma centra “SKDS” pēc vēlēšanām veiktajā vēlētāju aptaujā to, ka pamanījuši Centrālās vēlēšanu komisijas reklāmas televīzijā, radio vai internetā, atzina 64,1 procents aptaujāto. No tiem 31,9 procenti respondentu norādīja, ka ir pamanījuši šo informāciju vismaz vienu reizi, bet 32,2 procenti – ka vairākkārt. Vērtējot šos rādītājus, jāatzīst, ka ar nelielu finansējumu, ko šajās vēlēšanās bija iespējams novirzīt vēlētāju informēšanai, sasniegts salīdzinoši labs rezultāts, tomēr turpmākajās vēlēšanās vēlētāju informēšanai par vēlēšanu kārtību būtu nepieciešams atvēlēt vairāk resursu.

Lai informētu vēlētajus par EP vēlēšanu kārtību un sniegtu ziņas no Vēlētāju reģistra, no 2019. gada 11. marta līdz 26. maijam darbojās arī Centrālās vēlēšanu komisijas uzziņu tālrunis. Tālruņa darbības laikā uz to tika saņemti 12 425 zvani. Visbiežāk uzdotie jautājumi bija par to, kur meklēt informāciju par vēlēšanu iecirkņiem, kā noskaidrot, kurā vēlēšanu iecirknī jābalso, un kāds ir vēlēšanu iecirkņu darba laiks iepriekšējās balsošanas dienās.

Vēlēšanām iesniegtie un reģistrētie EP deputātu kandidātu saraksti, vēlētāju aktivitātes dati un vēlēšanu rezultāti tika publicēti un ir pieejami Centrālās vēlēšanu komisijas EP vēlēšanu tīmekļa vietnē <https://epv2019.cvk.lv>.

5.2. Pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai

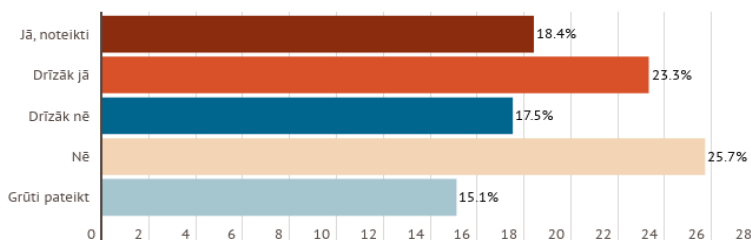
2019. gadā Centrālā vēlēšanu komisija sadarbībā ar sabiedriskās domas pētījumu centru “SKDS” īstenoja divus pētījumus.

2019. gada jūnijā tika īstenota vēlētāju aptauja par 2019. gada EP vēlēšanām, kurā tika skaidroti iemesli, kas mudināja vēlētajus piedalīties vai nepiedalīties vēlēšanās, tika lūgts vēlētāju viedoklis par informatīvajām vēstulēm un vēlēšanu organizāciju, kā arī mērīts Centrālās vēlēšanu komisijas vēlētajiem sagatavotās informācijas pamanīšanas biežums.

Visbiežāk minētie iemesli dalībai vēlēšanās bija pilsoņa pienākums (46%) un vēlme atbalstīt noteiktu partiju vai kandidātu (15%). Tīkām nepiedalīšanos vēlēšanās aptaujātie visbiežāk skaidroja ar to, ka neredz tam jēgu (15%), neinteresē politika, Eiropas Savienība, EP (11%) un pārliecību, ka, piedaloties vēlēšanās, tāpat nekas nebūs labāk (10%). Atbilstoši aptaujas datiem vēlēšanās visaktīvākie bija vēletāji vecuma grupā no 64 gadiem (64,4%), bet zemākā aktivitāte bija vērojama jauniešu vidū – iespēju balsot izmantojuši 38,9% aptaujāto vecumā no 18 līdz 24 gadiem. Dati arī liecina, ka cilvēki ar augstāku izglītību un ienākumiem vēlēšanās piedalās aktīvāk.

Vairākums Latvijas vēletāju uzskata, ka vēlēšanās ir svarīgi nodrošināt iespēju balsot jebkurā vēlēšanu iecirknī, pat ja tas var radīt grūtības, tai skaitā papildu izdevumus, tehnisko traucējumu iespējamību vai citas (skat. att. zemāk).

42% vēlētāju būtu gatavi doties balsot uz savu vēlēšanu iecirkni situācijā, ja tehnisku iemeslu dēļ uz laiku tiktu pārtraukta iespēja balsot jebkurā iecirknī.

80%

vēlētāju svarīga iespēja vēlēšanās
balsot jebkurā iecirknī

2019. gada oktobrī, turpinot izvērtēt EP vēlēšanu pieredzi un apzināt vēlēšanu sistēmas Latvijā attīstības iespējas, tika īstenota pašvaldību vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju fokusa grupu aptauja. Pētījuma mērķis bija noskaidrot viedokli par datu tiešsaistes apmaiņas sistēmu, kas pirmo reizi vēlēšanu norisē izmantota EP vēlēšanās, nosakot šāda IT risinājuma priekšrocības un trūkumus lietotāju līmenī. Tāpat tika apzināta informācija par vēlēšanu komisiju tehnisko nodrošinājumu - datortehnikas, interneta u.c. pieejamību vēlēšanu iecirkņos. Fokusa grupu dalībniekiem tika vaicāts viedoklis par līdz šim vēlēšanās izmantotajiem IT risinājumiem, skaidrota vēlēšanu organizatoru apmierinātība ar atalgojumu, kā arī apzināts viedoklis saistībā ar plānotajām izmaiņām vēlēšanu kārtībā.

Pētījumā tika secināts, ka kopumā gan pašvaldību vēlēšanu komisijas, gan iecirkņu vēlēšanu komisijas ar darbu ir apmierinātas, lai gan vēlēšanu norises organizēšana nereti ir saistīta ar dažādiem izaicinājumiem un grūtībām. Vienlaikus tika norādīts uz pārāk zemu atalgojumu par veicamo darbu, kas liek justies nenovērtētiem un apgrūtina darbinieku piesaistīšanu. Lai arī zema atalgojuma kopumā ir būtisks trūkums, tomēr tas ir tikai viens no aspektiem, kas nosaka motivāciju iesaistīties vēlēšanu procesa organizēšanā. Diskusiju laikā bija redzams, ka respondentus raksturo tādas īpašības kā pilsoniskā pienākuma apziņa, vēlme būt noderīgiem, augsta pašiniciatīva. Pētījums arī iezīmēja, ka ne visām vēlēšanu komisijām ir pietiekams materiālais tehniskais nodrošinājums un IT atbalsts vēlēšanu laikā, kā arī nākas saskarties ar interneta un mobilo telefonu tīkla pārklājuma darbības traucējumiem. Tajā pašā laikā pētījuma dalībnieki kopumā pozitīvi vērtēja ieceri nākamajās vēlēšanās ieviest elektronisko tiešsaistes vēlētāju reģistru vēlēšanu iecirkņos, kas dotu iespēju vēlētājiem balsot jebkurā savas pašvaldības vēlēšanu iecirknī.

Ar 2019. gadā īstenoto pētījumu atskaitēm iespējams iepazīties Centrālās vēlēšanu komisijas mājaslapā www.cvk.lv sadaļā “[Par CVK/Pētījumi](#)”.

6. PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM

2020. gada janvārī un februārī Centrālās vēlēšanu komisijas prioritāte bija parakstu vākšana tautas nobalsošanas ierosināšanai par Valsts prezidenta apturētajiem likumiem “Grozījumi Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumā” un “Grozījums likumā “Par pašvaldībām””. Parakstu vākšana tautas nobalsošanas ierosināšanai par šiem likumiem bija jāriko, jo 41 Saeimas deputāts izmantoja Satversmē paredzēto iespēju lūgt Valsts prezidentam apturēt likuma publicēšanu uz diviem mēnešiem. Savukārt likums “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” paredz, ka šādā gadījumā, lai noskaidrotu, vai apturēta likuma nodošanu tautas nobalsošanā atbalsta ne mazāk kā viena desmitā daļa vēlētāju, ir rīkojama parakstu vākšana, kas norisinās 30 dienas, ieskaitot brīvdienas un svētku dienas.

2019. gada nogalē Ministru kabinets iesniedza izskatīšanai Saeimā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sagatavoto Rīgas domes atlaišanas likumprojektu, kas raisīja plašu rezonansi sabiedrībā un diskusijas parlamentā, un sākotnējā redakcijā paredzēja rīkot jaunas Rīgas domes vēlēšanas 2020. gada 29. februārī. Galīgajā lasījumā Rīgas domes atlaišanas likums Saeimā tika pieņemts 2020. gada 13. februārī. Rīgas domes vēlēšanu datums tika vairākkārt pārcelts saistībā ar valstī izsludināto ārkārtējo situāciju un noteiktajiem ierobežojumiem vīrusa slimības Covid-19 izplatības ierobežošanai. Tādējādi par vienu no Centrālās vēlēšanu komisijas prioritātēm 2020. gadā ir kļuvusi arī ārkārtas Rīgas domes vēlēšanu rīkošana.

Tāpat 2020. gadā Centrālās vēlēšanu komisijas prioritāte būs 2021. gada pašvaldību vēlēšanu sagatavošana, kas ietver gan tiešsaistes vēlēšanu reģistra ieviešanu, ja Saeima galīgajā lasījumā līdz 2020. gada jūnijam pieņems Centrālās vēlēšanu komisijas sagatavotos grozījumus Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumā un Vēlēšanu reģistra likumā, gan citus vēlēšanu sagatavošanas priekšdarbus.

Nozīmīga Centrālās vēlēšanu komisijas 2020. gada prioritāte būs vēlēšanu administrēšanas sistēmas bāzes moduļa un pašvaldību vēlēšanu moduļa izstrāde. Lai mazinātu atkarību no viena pretendenta sniegtajiem IT pakalpojumiem, šo sistēmu plānots iegādāties Centrālās vēlēšanu komisijas īpašumā, turpmākajos gados izstrādājot arī Saeimas vēlēšanu, EP vēlēšanu un tautas nobalsošanas moduli.

Tāpat 2020. gadā sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju tiks turpināts darbs pie Saeimas vēlēšanu likuma grozījumu izstrādes, lai 2022. gadā Saeimas vēlēšanās būtu iespējams ieviest un izmantot tiešsaistes vēlēšanu reģistru vēlēšanu iecirkņos, tādējādi nodrošinot iespēju vēlēšanās bez papildu apgrūtinājuma (vēlētāja apliecības saņemšanas) piedalīties arī vēlētajiem, kuru rīcībā ir tikai personas apliecība.

Sadarbībā ar Ārlietu ministriju Centrālā vēlēšanu komisija turpinās apzināt iespējas, kā sekmēt vēlēšanu ārvalstīs iespējas piedalīties vēlēšanās un tautas nobalsošanās, stiprinot šīs pilsoņu grupas piederības sajūtu Latvijai.

2020. gadā Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji turpinās piedalīties arī Saeimas komisiju sēdēs, konsultējot likumdevēju jautājumos, kas skar vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu likumdošanas pilnveidošanu.

Centrālās vēlēšanu komisijas prioritāte 2020. gadā būs arī dalība Eiropas valstu vēlēšanu administratoru asociācijā (ACEEEO), kur komisija ir pārstāvēta arī asociācijas Izpildpadomē.